Godina II. — Broj 365.

CJENA LISTU: U predplati za čitavu godinu K 32·—, za polugodište K 16·—, tromjesečno K 8·—, mjesečno K 3·—, u maloprodaji 10 helera. — OGLASI primaju se u upravi lista trg Custoza broj 1, te se računaju po 30 helera za prostor visok 4 milimetara i dug 8 cm.

HRVATSKI LIST

Izlazi u Puli, svaki dan u 5 sati ujutro.

Srijeda, 12. srpnja 1916.

„HRVASKI LIST" izlazi u nakladnoj tiskara JOS. KRMPOTIĆ u Puli, trg Custoza broj 1. Uredništvo se nalazi u Sišanskoj ulici broj 24. — Odgovorni urednik: JOSIP HAIN u Puli. Rukopisi se ne vraćaju. Ne uvažuju se anonimni dopisi. Nefrankirana pisma se ne primaju.

Njemačka podmornica prebrodila Ocean.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 11. srpnja (D. u.) Službeno se javlja:

Rusko bojište.

U Bukovini nema osobitih dogodjaja. Kod Zabije na Ceremosu suzbile su naše čete ruske napadaje. Dalje prama sjeveru sve do gornjeg Stohoda traje, osim uspješnih podhvata naših lovačkih zapovijedništva kod Burkanova, odmor u bojevima. Kod Sokala su se skršili pred našim zaprekama nadmoćni ruski napadaji. Uzalud je kušao neprijatelj da vatrom vlastitih topova i strojnih pušaka zaustavi bijeg svojih masa. Kod Hulevica na Stohodu bio je neprijatelj suzbačen po ogorčenim promijenljivim bojevima od njemačkih i austro-ugarskih četa. Razni su se još neprijateljski napadaji u području Stohoda takodjer posve izjalovili.

Talijansko bojište.

Jučer nije bilo važnijih pješadijskih bojeva. Neprijateljski pribjeglice potvrdjuju, da su Talijani imali osobito teške gubitke u njihovim navalama u prostoru na istoku od Cima dieci.

Naša su pomorska ljetala napala vojničke zgrade i željezničku stanicu u Latisani obilno s bombama, koje su tamo prouzročile velike požare. Neprijateljska su ljetala bacila bomba u Judicarijama na Tione.

Jugoistočno bojište.

Osim časomičnih okršaja na donjoj Vojusi nema ništa važna.

Zamjenik poglavice generalnog stožera pl. Höfer, podmaršal.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 11. srpnja (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja:

Zapadno bojište.

Izmedju Ancre i Somme bile su postrijeljene jake engleske čete, koje su napadale na sjeverozapadu od ceste Bapaume-Albert. Izjalovili su se s velikim krvavim gubicima ponovljeni neprijateljski pokušaji, da opet osvoje šumicu Trones. Francuski crnci, koji su navalili na jugu od Somme, bili su dočekani nadvladujućom vatrom. Sve su se neprijateljske namjere da navali izmedju Belloya i Soyecourta izjalovile. U području Moze vrlo živahni topovski bojevi. Kod Leintreya (u Loreni) prodrli su Nijemci po zamašnom lagumanju u teško oštećene francuske položaje, te su zarobili 60 ljudi.

U mnogobrojnim zračnim bojevima nad Sommskim područjem izgubio je neprijatelj 5 ljetala.

Istočno bojište.

Do Pinskoga nema ništa osobita. Ruska je vijest o ispražnjenju Pinskoga izmišljena. U uzaludnim čestim navalama protiv stohovske linije izgubili su Rusi preko 700 zarobljenika i 3 strojne puške.

Vrhovno vojno vodstvo.

Turski ratni izvještaj.

Carigrad, 11. srpnja (D. u.) Glavni stan javlja:

Kaukasko bojište.

Na jugu od Čoroka bili su suzbijeni svi napadaji, što ih je neprijatelj pokušao. Rusi, koji su bili prodrli u pomaknute jarke u nekoliko odsjeka, bili su iz njih istjerani po krvavoj borbi na bajonete. Na sjeveru od Čoroka i na lijevom krilu okršaji.

BRZOJAVI.

Rat.

Njemačka zračna navala na Dover.

Berlin, 11. (D u.). Službeno. Dva su njemačka pomorska ljetala napala s bombama u noći od 9. na 10. srpnja lučke uredjaje i obalne zgrade u Harwichu i Doveru.

Englezi osvojili Tango u Africi.

London, 11. (D. u.). General Smuts javlja iz Istočne Afrike: 7. je o. mj. bila zauzeta Tanga iza slabog neprijateljskog opiranja.

Austro-Ugarska.

Talijanski ljetaci.

Beč, (D. u.) Stan ratne štampe javlja: Talijanska ljetala bacaju u posljednje doba redovito na naše položaje na jugozapadnoj fronti u konservnim kutijama i bocama omote ljetaka za austro-ugarske vojnike, gdje im javljaju „da dočim se oni bore protiv Italije i prolivaju svoju krv, medju tim prodiru Rusi pobjedonosno u Ugarsku, stupaju u njihove kuće i siluju im također i žene".

Ti ljetaci sadržavaju najkrupnije laži o dogadjajima na našim frontama, te pozivaju naše vojnike, da izbjegnu stalnome uništenju uslijed pobjedonosne talijanske ofenzive time, da pobjegnu ispod svojih zastava.

Tvrde, da su naše progonjene čete izgubile tobože preko 200 tisuća ljudi. A svako znade, da su se naše čete dobrovoljno i bez gubitaka povukle u svoje sadašnje položaje.

I sam nositelj naše krune načinjen je predmetom podlih napadaja, te se otrovne strijele nabacuju takodjer protiv saveznika ali otpadaju same o savezničkoj vjeri, kojom je zadojen svaki od onih muževa.

Protivno nego li u nas i naših saveznika, to je bilo u krugovima antante od početka rata glavno obilježje najprostije ocrnjivanje i klevetanje neprijatelja u svakidanjim novinama i u knjigama. Do pred kratkog vremena vodeći vojnički krugovi nijesu sami obavljali takve podlosti koje nijesu dostojne vojnika, nego su te lovorike prepuštali d'Anunziju. Sada je doista iz razgranjenosti te pojave jasno, da ti ruglospisi potječu od vojnog vodstva. Od pariške konference ovamo antantino vojno vodstvo nema više — očito je — toliko srama. Ali će utjecaj takvih ljetaka na naše vojnike biti sasvin drugi, nego li si to Talijani predstavljaju. U ostalom istina je od svega toga samo to, da Rusi, gdjegod se pokuzuju, svuda ubijaju, pale, siluju i pretvaraju u pustinju čitave krajeve. To se samo slaže s činjenicama.

Njemačka.

Njemačka trgovačka podmornica u Baltimoru.

London, 11. (D. u.). Listovi objelodanjuju brzojavku iz Londona, gdje se kaže, da je u Baltimore stigla njemačka podmornica sa skupocjenim tovarom boja. Na 20 km od obale proganjale su podmornicu engleske i francuske krstarice, te su tako spriječavale njezin dolazak kroz 4 dana.

*

Berlin, 11. (D. u.). Prekooceanska vožnja prve njemačke trgovačke podmornice „Deutschland" i njezin sretni dolazak u Ameriku je pozdravljen od novina kao epohalni dogodjaj, koji je posve uništio legendu engleske blokade.

„Vossische Zeitung" javlja: Prošle je jeseni bilo ustanovljeno u Bremenu društvo, koje je htjelo da oživotvori promet s trgovačkim podmornicama. Mnogo je podmornica u gradnji, te najprve od njih plivaju na oceanu: „Deutschland" i „Bremen".

Veličina brodova iznaša po prilici 2000 tona. „Deutschland" je izgradilo brodogradilište „Germania", pod vodstvom kapetana Koenig.

*

Baltimore, 11. (D. u.). Reuter. Ovdje prispjela njemačka podmornica „Deutschland" tvrdi, da je naoružani trgovački brod, koji prevaža robu. Njezin je teret adresiran na tvrtku Schumacher und Comp. u Baltimoru, te se sastoji od boja i lijekarija. Časnici podmornice „Deutschland" poriču, da su podmornicu proganjale neprijateljske podmornice, i kažu, da nijesu vidjeli ni engleskih ni francuskih ratnih brodova.

Kutter, koji vrši obalnu stražu, išao je za „Deutschlandom", koji je otplovio u zaliv Cheapeak. Nije mu bilo poručeno, ali govori se, da će podmornica ostati pod pažnjom.

*

Baltimore, 11. (D. u.) Reuter. Podmornica se je „Deutschland" usidrila jučer pred Baltimorem nakon putovanja od 4000 milja preko čitavog Oceana. Podmornica je stigla u luku prošle nedjelje ranim jutrom pod zaštitom mraka vozeći izmedju rta Charles i Henry. Dala je na to znak iz sirene, da provali na sebe pozornost pilota. Opazio je je remorker Timnis, koji je tamo dva tjedna stražario, da isprati podmornicu u luku. „Deutschland" nije nosila zastave, ali kada je vlastitom silom u luku ulazila razvila je njemačku zastavu. Pilot, koji je podmornicu pratio kaže, da podmorničina posada sa časnicima broji ukupno 30 ljudi, koji nose uniformu njemačke trgovačke mornarice. Kapetan je kazao pilotu svrhu svojeg puta, koji je trgovanje sa Unijom. Čim bude iskrcao teret, da će ukrcati nikel i surovu gumu.

Podmornica mjeri 305 noga, a u najširem mjestu 30 noga širine. Tjeraju je 2 Dieselova motora.

Reuter javlja, da se mora uložiti prosvjed na državnom odjelu poradi pribivanja „Deutschlanda" u američkim vodama, čim se dokaže, da se brod mora radi budi kojeg razloga smatrati kao brod njemačke mornarice ili da radi po nalogu njemačkog mornaričkog ureda.

Balkan.

Važan bugarski predlog.

Sofija, 10. „Kambana" stavlja u važnome članku predlog, neka svi saveznici ustanove interparlamentarni ili stalni ured u Beču ili Berlinu, gdje bi se usredotočila opskrba hranom Njemačke, Austro-Ugarske, Bugarske i Turske.

Rumunjska pred odlukom?

Bukarešt, 10. „Universul" ima vijest, po kojoj se čini, da se Rumunjska nalazi pred odlukom.

Iz Rumunjske.

Budapest, 9. Sa ruskom ofenzivom oživljela je u Rumunjskoj rusofilna stranka te počela sa punom parom rušiti priličan mir, koji je zavladao u rumunjskoj politici poslije ruskih i srbskih poraza. Zadnji neuspjesi rusofilskog udruženja prisilili su iste da predbježno napuste namjeru obdržavanja pučkih skupština. Federalisti morali su uvidjeti, da je narod za takovu vrst agitacije potpunoma nepristupačan. Prošle su nedjelje potrošili 250.000 lea i mogli su, uračunav i pokrajinu, jedva skupiti 2000 ljudi, a ti su prisustvovali potpunoma ravnodušno skupštini i ostali su hladni kod raznih izjava. Entuzijazam fuzijonista oslabljen je takodjer činjenicom, da je Filipescu izostao od svih zadnjih agitacija. Znatnu ulogu kod napuštanja tih beskrajnih agitacija igra i činjenica, da je ruska ofenziva zastala. Niko, a niti rusofili, a najmanje Filipescu poslije iskustva svoga puta u Rusiju, ne vjeruju, da će Rusi zaista odnijeti pobjedu. Osim toga pridolazi još i engleska ofenziva sa svojim neznatnim uspjesima, o kojima rusofilska štampa u Bukareštu radje šuti. Čini se dakle, da će do jeseni potrajati mir.

Bukareštanski dopisnik, „Niuewe Rotterdamsche Courant" poslao je svojim listu obilni značajni članak, iz kojega donosimo slijedeće:

„Navodno je prije početka ruske ofenzive upravila ruska vlada rumunjskoj vladi notu, u kojoj se tuži, da s podčasnici centralnih vlasti upotrebljavaju od rumunjskoga vojnoga vodstva kao učitelji topništva i da su dapače u tu svrhu dobili rumunjske odore. Iz toga da se mora zaključiti, da je Rumunjska svoje ekonomsko zbliženje centralnim vlastima proširila i na političko područje. Na temelju toga ne dvoji antanta, da je rumunjska izjava, da će uz sve okolnosti ostati neutralna, ozbiljna, i Rusija stoga zahtjeva da se otpuste ovi učitelji topništva. Ako Rumunjska ne bi na to bila pripravna i ako ne bi dala glede svoga budućega političkog držanja izjave, koje bi zadovoljile, onda bi vlasti antante ovlastile Rusiju, da u ime svih saveznika, a u a u znak nepovjerenja skuplja čete na besarabijskoj granici.

Ujedno su engleski agenti neslužbeno saopćili, da bi antanta bila pripravna doprinijeti svaku žrtvu, ako bi se Rumunjska ponašala sklonije antanti, naime da bi joj se ustupio jedan dio Besarabije, koji leži južno od Dnjestra i zapadno od Kovilnika, tako da bi Kišenev i Mogilev bili ruska granica. Nadalje bi Rumunjska dobila jedan dardanelski otok kao stanicu za ugljen. To da je onaj isti posao glede kojega je putovao lord Kitchener u Rusiju i radi kojega je imao kasnije poći i u Bukarešt, gdje su već bile u srpnju naručene u svratištu za njega i njegovu pratnju sobe. No dopisnik drži, da ma koji bio posljedak petrogradskih dogovora, i na ma što da se antanta obvezala da se ipak Rumunjska ne bi dala sklonuti na slom sa centralnim vlastima, jer gospodarski odnos Rumunjske apsolutno nužno iziskuje dobre prijateljske odnošaje sa centralnim vlastima, dapače u prkos zadbjih uspjeha ruske vojske. Odmah poslije negativnog odgovora Bratianu, u kojem je isti ponovno istaknuo apsolutno neutralnost svoje zemlje, pomaknute su dvije ruske brigade — a ne dvije satnije, kako se kasnije kazalo — kod Mramornice preko rijeke, da navale Austrijancima kod Černovica iza ledja. Kako i zašto je to Rumunjska dozvolila i kako i zašto je vijest o tomu istom dva dana kasnije stigla u Rumunjsku, nije jasno, kao ni to, da li će se Rumunjska zadovoljiti sa ruskom izjavom, da je prelaz preko granice bila zabluda. Ta ipak je Prut kao široka rijeka dosta vidljiva granica.

Antanta.

Rusko-japanski savez.

Stockholm, 10. Rusko-japanski ugovor je očito uperen protiv Engleske. Dodatak k prvomu članku kaže, da sadašnji politički položaj nema prednost pred novim ugovorom. Isti članak zabranjuje kontrahentima, da sklapaju ugovore sa trećima i da im priznaju kojegod pravo na skrajnom Istoku. Po drugom članku odredjuje se Mongolska kao rusko područje, a Japanu se priznavaju njegova prava u južnome Kitaju. Rusija garantira svojem savezniku njegove buduće aspiracije u Hongkongu i Kvangčuvanu.

Ugovor nema ni najmanje utjecaja na sadašnji konflikt u Europi, ali je s druge strane ruska priprava za čas, kada se bude mir sklapao, da si Rusi ojačaju položaj nasuprot Engleske.

Amerika.

Atentat na predsjednika argentinske republike.

Buenos Aires, 11. (D. u.). Po smotri četa ispalio je neki individuum, koji se je izjavio anarhistom, hitac iz samokresa na predsjednika republike, koji se je nalazio na prozoru svoje palače, te ga je ranio.

*

Buenos Aires, 11. (D. u.). Havas. Čovjek, koji je izvršio atentat protiv predsjednika republike, je argentinski anarhist Ivan Mandrini.

Neprijateljski ratni izvještaji.

Rusija.

Petrograd, 8. Službeni izvještaj od 7. srpnja:

Bojevi na zapadu od donjeg Stira traju dalje s velikim uspjesima za naše čete. U okolici Galuzije (18 km na zapadu od Rafalovke), Optove (13 km jugozapadno od Rafalovke) zauzeli smo utvrdjene njemačke i austro-ugarske položaje. Neprijatelj je pobjegao pod našom topovskom vatrom. Mi smo opet uhvatili veliki broj zarobljenika, medju njima zapovijednika pukovnije s njegovim pobočnikom. Naše je konjaništvo proganjalo neprijatelja, protjeralo ga je sve do okolice Votčeka te mu je oduzelo kruppovsku bateriju od 6 topa, koja nije bila mogla da ispali više nego li par hitaca. Kasnije smo osvojili po žestokoj borbi selo Komarov (10 km na jugozapadu od Čartorijska) i Gradje (22 km jugozapadno od Čartorijska).

Javlja se o zauzeću kolodvorske stanice Manjevice (23 km sjeverno od Kolkija) sa strane našeg hrabrog konjaništva. Proganjajuć neprijatelja oduzeli smo drugu bateriju od 4 topa, a osim toga još 3 topa velikog promjera. Na jugu od Stohoda i u području donje Live topovska paljba.

U Galiciji: Kod Hladkija pokušao je neprijatelj da ide naprijed. Bio je suzbijen pripravljenim lagumanjem. Po najnovijim vijestima iznaša ukupni broj zarobljenih kroz 4. i 5. o. mj. na zapadu od donje Stripe 270 časnika i 9900 vojnika. Zaplijenili smo dosad 29 strojnih pušaka, 6 bacala bomba, 3 bacala mina, preko 5000 pušaka i vatromet. Na sjeverozapadu od Kimpolunga prešao je neprijatelj snažno na navalu; svakog smo ga puta suzbili.

Na Dvini živahna pješadijska paljba. U okolici na jugu od Dvinskoga sve do Pinskovskih močvara na mnogim mjestima živahna topovska paljba. Na jugozapadu od Naročkog jezera zauzeli smo po ljutom boju na bajonete dio pomaknutih njemačkih jaraka. Neprijatelj je stupio ovdje u protunapadaje. U odsjeku je fronte istočno od Baranovića neprijatelj više puta uzaludno napadao.

„Goeben" i „Breslau".

Jošte je svima u živoj uspomeni odiseja spomenutih dvajb brodova, kad se na početku rata moradoše probiti kroz obruč engleske ratne mornarice. Uza sva nova junaštva, ostati će taj junački čin, čije potankosti su općinstvu dosele slabo poznate, neizbrisiv i skoro besprimjeran u ratnoj povjesti.

Za vrijeme arbanaške krize pred Dračem usidreno medjunarodno brodovlje, razišlo se netragom već nakom prekinuća diplomatskih odnošaja izmedju pojedinih velevlasti. Vijest o ratnom naviještenju zateče dakle „Goeben" i „Breslau" već u Sredozemnom moru. „Goeben" bijaše slučajno upravo potrošio i zadnje zalihe ugljena. U mesinskoj luci bijaše doduše usidren engleski parobrod „Wilster" tvrdke Stinne skraat ugljenom za njemačku sredozemnu diviziju, no ugovor sa tvrdkom je imao baš minuti. Buduć „Wilster" nije jošte ništa znao za englesko ratno naviještenje, ovisilo je sve o tome, kako da sega drži daleko od engleskog konzula. U tu svrhu zaključi kapetan Busse u sporazumu sa talijanskim zastupnikom tvrdke Stinnes, da engleskog kapetana na glasu pijača, opije te da si podmićenjem njegovog prvog časnika ishodi izručenje ugljena, što je potpunoma i uspjelo.

Dok se je Englez, dvoren od talijankog konobara doskora Whiskyom pošteno nakresao i na divanu zaspao kô zaklan, razgovarao je njemački častnik sa njemačkim poslanikom u Rimu, da ishodi propust ugljena iz carinskog okružja. Prvi časnik izruči doduše konačno ugljen, al sad najednom na pritisak engleskog konsula zabrani talijanska vlada, njegovo daljnje dodavanje na njemačko ratno brodovlje. Stoga se moralo čitav ugljen prevesti tekar na tržište ugljena tvrdke Stinnes. Ali iz tik ležećeg skladište ugljena talijanske mornarice otplovilo je jošte iste noći više čamara najljepšeg kardiffskog ugljena izvan luke k njemačkom brodovlju. Električno svjetlo bijaše po dogovoru ugasio te carinski stražari postadoše na kritičnom mjestu posvema nevidljivima... Svi pomažu pri ukrcavanju navukav modru bluzu dok usredarme, prašine i sparine svira glazba da momčad ojunači. Treba se žuriti! Polak raznih vijesti približava se neprijateljsko ratno brodovlje, od kakvih 8 jedinica, sa juga i sjevera. Kapetani dadu nastupiti momčad u čistoj odori i rubenimi, te joj službeno objave englesko ratno naviještenje. Jedan od njih nadoda: „Vani vreba na nas dvoje neprijateljsko brodovlje; nas imade samo dva broda, al ipak hočemo da pokušamo sreću, sjetite se samo potonuća Nj. V. B. „Iltis"! Nato zaori zrakom tro-

Sjećajte se siročadi za domovinu poginulih vojnika!

struki hurra i svirka glazbe. Svatko je sad znao dosta, najme, da je nepriatelj zatvorio mesinsko tijesno, te da će to biti plovitba na život i smrt.

Admiral Souehon bijaše već stvorio svoju osnovu, kadno dobije na moru brzojavni nalog: „Njegovo Veličanstvo očekuje da će si „Goeben“ i „Breslau“ s uspjehom prokrčiti put“.

Sestog kolovoza 1914 točno u 5 sati popodne ostavi „Goeben“ uz „Breslau“ i general, koji su ga imali u razmacima slijediti, mesinsku luku. Dok je glazba svirala, mornari pjevaju mašući kapama i rubcima, al mnogi od njih na pogled svog druga pomisli „Da li ću te sutra opet vidjeti? — i ušuti. Svi znadoše da se treba probiti, al mišljahu: u Jadran!

Onome, koji spazi prvi neprijatelja dopita admiral jedan talir. Jedva se bijaše brod maknuo iz tijesna, kadno je jedan mornar već zaslužio svoj talir.

„Lijevi bok broda naprijed“, „jedan krstaš na vidiku“, „da bude brod spreman na boj“, čule se odmjerene zapovjedi.

Engleski krstaš bijaše onaj isti „Gloucester“, čija je momčad 8 dana prije u Draču igrala nogomet sa mornarima sa „Breslau“ te se približi na ravnih sto hektometara. Konačno je svatko očekivao, da će se svaki čas otvoriti pucnjavu na Engleze, a ruke već poigravehu sa nabojima. Poput upregnutih vatrenih ždrijebaca iščekivaše momčad i častništvo sa najvećom neustrpljivošću na znak: vatra! — Svatko se pita što da čekamo? Stalno brzojavlja već svome brodovlju, da smo tude! Zapovjednik se popita kod admiralja, da li se ima otvoriti vatru? — Ne! — ne? glasio je odgovor; svi se snebivaju od čuda. Brzojavni časnici pogotova ne pojme admiraljevu nakanu. Oni poznaju već po zvuku, da ih taj brod upravu najavljuje. Akoprem ne razumiju tajnih riječi, pak opažaju po pitanju i odgovoru, da ih se iščekuje i da je sve pripravno. Krstaš je davao znakove u troslovčanim skupinama. Osobito često se ponavljala skupinama: „Wumufu“, koja je po broju slova odgovarala riječi „Goeben“. Polak položaja zaključivao je brzojavni častnik sa svom stalnošću, da dani znak sa neprijateljskog krstaša glasi: „Goeben kreće prema Jadranu“.

Smetati! — pomisli častnik — da, smetati ga moram i popita se u admiralja. Istodobno zapita i zapovjednik broda po drugi put, da li imade pucati. Ne — nitko — osim štopa ne razumije admiralja dok taj šuti i snuje: To je jedino sredstvo koje im ima javiti, što mi radimo! Eno ga gdje plovi, da nas spasi, dok naprotiv misli da će nas uništiti. Neka dakle svoj posao obavi; ja neću stoga ni da pucam, ni da ga smetam. U tom trenutku nebi nam mogao ni najbolji prijatelj iskazati veće ljubavi od broda koji svojem brodovlju stalno javlja, da Nijemci plove put Jadrana, dok oni zapravo kreću put Dardanela.

Već je bilo tamno i 10 sati na večer kad nas stigne i „Breslau“. Tad na jednom zaori sa mosta zapovjed: „Desno kren! Okreni krmu pravcem prema rtu Matapan!“ U tom trenutku htjede i neprijateljski brod svom brodovlju javiti, da krećemo prama istoku — al admiralj zapovjedi najednom: „Smetaj! Iz petnih sila smetaj!“ To smetanje je trajalo bez prestanka čitava dva sata, dok je neprijatelj uzalud kušao da se sporazumi sa svojim brodovljem.

Dok se englesko brodovlje nalazilo stalno kod Malte i u oltrantskom tijesnu, da Nijemcima zakrči put u Jadransko more, bili su se isti već probili prema istoku, a kritični časovi bijahu jur minuli.

Najednom nadodje nova pogibelj najme brzojavna obavijest, da je ulazak u Dardanele privremeno nemoguć. Admiralj bio je kao iskusan pomorac sve proračunao pa hoće da pokuša milom ili silom; ta car je naložio.

Osamljen u egejskom moru, bez svake sveze sa domovinom i sa Turskom i u neznanju o pravom stanju njemačko-turskog sporazuma naloži admiralj svom trećem brodu „Generalu“ da smjesta otplovi put Smirne te uspostavi svezu sa Carigradom. Medjutim bijahu „Goeben“ i „Breslau“ minuvši rt Matapan tamo po dogovoru našli jedan parobrod ugljena te ga odveli na najpusteniji i diviji otočić. Denusu, da se snabdjeve ugljenom. Sveza sa Carigradom bijaše osobitom spretnošću zapovjednika doskora uspostavljena. No kad se 10 kolovoza u 5 sati popodne pojavi na vidiku rt Helles stajao admiralj na mostu još uvjek u neizvjestnosti, da li plovi u susret prijatelju ili neutralcu, od koga se uskraćeni ulaz imade tekar silom izmuditi. Opazivši uz obalu nekoliko čamaca dade znak: „Pošljite mi jednog vodića!“ Odmah zalepršа preko jedna zastava u znak: „Dobro došli, slijedite me!“

I nakon 10-dnevnog progona po Sredozemnom moru od neprijateljskog brodovlja odahne konačno u večernjem rumenilu dvije hiljade srdaca, s ponosom, da im je uspjelo probiti se, kako je car zapovijedio. **P.**

Domaće Vijesti.

Oglas. Kod redarstvenog odjela, prizemno, leži na uvid pučanstvu deseta tabla fotografija kao što i lični opis nepoznatih na bojnom polju palih vojnika i civilnih osoba, što su se nalazile u pratnji vojske.

Dražbena dvorana (ulica Arena br. 2). Danas u 3 sata poslje podne obdržavat će se dražba različitog posudja za slastičarnu; te istog dana u 5 i pol sati poslje podne na licu mjesta ulice Kandler br. 13 (slastičarna Salvadori) stolova sa mramornim pločama. ormara za izlog, te više različitih predmeta.

Iz Dalmacije.

Pomanjkanje ribe u Zadru. Zadarski „Narodni List“ opaža, da je na onomašnjem tržištu svakim danom sve to manje ribe, premda je sada najpovoljnije doba za ribolov, te bi se ribom moglo prehraniti čitavo pučanstvo dalmatinske obale. Kao glavni uzroci pomanjkanju navadja se to, što ima premalo ribara i što se riba većim dijelom soli.

Iz Trsta.

Zapljena. Tršćansko zemaljsko sudište odredilo je zapljenu imetka u Trstu nadležnoga akademičkoga slikara Ivana Marina, jer postoji sumnja, da je počinio zločin protiv vojne sile države, odnosno zločin veleizdaje.

Bilanca Austro-Americane. Javljaju iz Trsta: Dne 29. o. mj. održana je u Beču glavna skupština Sjedinjenog austrijskog parobrodarskog društva, prije Austro-Americana i Braća Cosulick u Trstu. Poslovanje društva bilo je nepovoljno, te se je sastojalo jedino u neznatnoj obalnoj plovidbi, te u iznajmljenju od nekoliko parobroda u vojne svrhe. Uslijed toga iskazuje bilanca gubitak od K 5,737.297. Pretprošla poslovna godina zaključila se takodjer sa gubitkom od preko 5 milijuna kruna, tako, da ukupni gubici iznašaju sada blizu 11 milijuna kruna.

Pokrajinske stvari.

Mlada misa. Dne 2. o. mj. prikazao je veleč. g. Ivan Dukić u crkvi sv. Jelene u Kastvu prvu sv. misu Svevišnjemu. Tom svetom čini prisustvovalo je veliko mnoštvo naroda iz grada i okolice. Mladomisniku su kumovali stric mu i veleuč. gosp. prof. Vjekoslav Spinčić, koji se je odsutnosti radi dao zastupati po načelniku grada Kastva, gosp. Kazimiru Jelušiću. — Bilo mu obilata ploda u radu za vjeru i domovinu!

Proslava 50-godišnjice viške bitke u Pazinu. Sugradjani i zemljaci! Pazin, rodoljubnog osjećaja radi, bez ine namjere, pripravlja za dan 23. srpnja o. g. proslavu nastajuće godišnjice jednog slavnog dogodjaja u austrijskoj povjesti. Nastupa 50-godišnjica odkada je naša c. i kr. ratna mornarica potukla i raspršila brodovlje, koje je Italija bila poslala da osvoji naš Vis, ključ Jadrana, i pokrajine, koje obljeva njegovo talasje. Ovom pobjedom ne samo bijaše odalečena pogibelj neprijateljske invazije, već zablista velikim sjajem mornarička moć našeg carstva.

Danas, nakon trideset i šestgodišnjeg savezničtva, isti naš krvni neprijatelj napinje poblepno oko na ove naše mile domaće krajeve i cilja da postigne prvenstvo nad Jadranskim morem, dok naša slavna c. i kr. ratna mornarica divnim junačkim djelima osujećuje napor talijanskih sanjarija. Kako što je onda veličanstven lik admirala Vilima pl. Tegetthoff gospodovao nad duhom dobrih mu mornara, bodreć ih k pobjedi, dok ratne ladje, poslušne njegovom migu, izvojevaše pobjedu, tako i danas njegov duh oživotvoruje se u jednodušnom junaštvu naše c. i kr. ratne mornarice mudro vodjenu od c. i kr. velikog admirala Antona Haus. Pravedno je dakle proslaviti ovaj slavni čin osobitom svečanošću.

Ova svečanost cilja za tim, da dade prigodu istarskom narodu da iskaže pouzdano čuvstvo vjernog podaništva Njegovom Veličanstvu, našem premilostivom caru i kralju Franji Josipu I. i da obilatim doprinosom olakoti zadaću dobrotvornog austrijskog Crvenog križa. Ovaj rane liječi i boli ublažuje našim borcima koji već od dvije godine pobiraju slavne lovorikom ovjenčane pobjede, izlagajuć na kopnu, na moru i po zraku svoje tijelo majci domovini: Ovaj krijepi, hrabri, tješi, obdahnjuje duhove naših boraca; on je milosrdje, koje posred užasa i okršajnih pokolja rasipije obilno blago svojeg humanitarnog rada.

Navrvite svi k svečanosti domovine i dobrotvornosti, podkrijepite uspješno namjere odbora i dokažite činom ono, što i faktično jeste: Vjerni podanici, te izkažite plemenitost vašeg srca, pružeć vašu pripomoć austrijskom Crvenom križu, koji skrbi i pazi našu braću ranjenu i zdravu.

Sugradjani! Da se polući što uspješnije cilj svečanosti, potpisani se odbor vama obraća molbom, da doprinosom novčanim i inim darom, izvolite potkrijepiti njegov rad. Svaki iznos pa bio kako čedan i svaki ini dar, bit će blagodarnošću primljen, u koju će svrhu odredjene gospodjice i djaci doći k vašem kućnom pragu.

Suzemljaci! Svečanost, koju potpisani odbor priredjuje, nije gradska svečanost, već je svečanost čitave Istre, istoj se i vi pozivljete. Ako vam ne uspije osobno da pristupite, akoprem od želi živo da vas vidi, budite duhom vašim združeni: Upravite vaše molitve Previšnjem Bogu, molite za duše palih junaka godine 1866. i onih, koji podaše svoju krv u ovom ratu na obranu naše mile domovine. Nek odboru stignu obiljni doprinosi bogatih, čednih siromaha, a jedan dar svakoga.

Natjecajte se, da potpomognete austrijski Crveni križ, nek uzmogne što bolje ublažiti boli, liječiti rane: otaca, sinova, braće i susjeda vaših.

Odbor za proslavu 50-godišnjice „Viške bitke“ u korist austrijskog Crvenog križa. — Predsjednik: Černe, tajnik: Vitanović.

Program svečanosti jest slijedeći: 1) 5.55 sati jutrom svečani doček c. i k. vojne harmonije puljske, učtivo ustupljene. — 2) 6 sati jutrom obilaz gradom c. i k. vojne harmonije, polazkom iz Stacije željezničke k gradskom perivoju, c. k. Kotarskom Poglavarstvu, Općinskom Uredu, Vrtiće, Kuli i povratak glavnom ulicom do vojarne c. k. domobranstva. C. i k. vojna harmonija svirat će gradom vesele koračnice, dok će pred c. k. kotarskim poglavarstvom odigrati „Carevku“. — 3) 9 sati jutrom: svečani doček na ulazu gradskog perivoja gospodja i gospode pokrovitelja svečanosti, zatim sveta misa na otvorenom polju sudjelovanjem c. i k. vojne harmonije, a poslije sv. mise proslov i blagoslov palim junacima na obranu doma god. 1866. i u ovom ratu dok će c. i k. vojna harmonija odigrati „Molitvu“. — 4) 3 sata popodne javna „Tombola“ sa slijedećim dobitcima: K 50.— četvornica (kvaderna), K 100.— petina (cinkvina), K 200.— tombola. Cijena pojedine igračice ustanovljena je sa 50 helera. — 5) 4 sata popodne (nakon tombole) uz koncerat c. i k. vojne harmonije otvorit će se šaljive igre, šaljiva pošta, luka sreća, utrka u vreći, dok će za vrijeme tombole biti otvoreno 12 šatora za pivo, vino, jelo mrzlo, slastice, voće i slično. — 6) 8 sati večeri oprost sa c. i k. vojnom harmonijom na odlazku za Pulu.

Podružnica Crvenog Krsta u Pazinu. Uslijed poziva c. kr. kotarskog poglavarstva u Pazinu, uz sudjelovanje mnogobrojnog gradjanstva, obdržala se je dne 7. tek. mj. javna skupština u svrhu da se konstituira „Podružnica zemaljskog pripomoćnog društva Crvenog Krsta za Trst i Istru sijelom u Pazinu“.

Pozdravio je prisutne upravitelj kotarskog poglavarstva c. k. kot. povjerenik gosp. Luković, koji je nastavio u njemačkom jeziku lijepim govorom razlagati o cilju, radu i svrsi Crvenog Krsta, te je zaključio svoj govor pozivajuć nadošle, prije u hrvatskom pak u talijanskom jeziku, da odobre pravila društvene osnivajuće se podružnice, koja je pravila pročitao gosp. kot. povj. Karlavaris, dok je zapisnik vodio gosp. c. k. namj. vježb. Ceolin.

Nakon što su bila pročitana pravila, gosp. gradonačelnik, odvj. dr. Šime Kurelić, formalnim upitom na gosp. c. kr. kot. povj. Lukovića, tražio je, da bi se pravilnik preveo na hrvatski i talijanski jezik i postavio na raspoloženje članova u po istim žudjenom jeziku, koji je prijedlog odmah i prihvatio gosp. c. kr. kot. povj. Luković i nadodao, da se to razumije po sebi, ali da radi pomanjkanja vremena do sjednice se nije moglo pripraviti iste prevode. Nakon toga je tražio riječ gosp. Šimun Vitanović, koji je predlagao popunjenje pravilnika u onoj točki, koja se odnosi na legitimaciju pojedinih članova i glasi: „Društveni članovi bit će opskrbljeni društvenom iskaznicom“ time, da se nadodaju istom članku riječi: „u jednom od zemaljskih jezika“ i obrazložio je isti predlog time, što u pravilniku nema govora o zvaničnom jeziku društvene podružnice te bi voditeljima iste to moglo služiti podlogom, da se posluže jezikom, koji bi se mogao kositi pravima pojedinih učlanjenih drugova, dočim obratno takovim prihvatom bilo bi jasno, da se prava u jezikovnom pitanju svakog člana moraju poštivati i time bi se izbjeglo nepovoljnostima, koje su se u zadnje vrijeme zbile, naime kad su se neki sugradjani, na poziv tršćanskog društva Crvenog Krsta, istom prijavili kao članovi u njemačkom jeziku, od istog su društva dobili iskaznice u talijanskom jeziku, akoprem su njihova imena bila čisto hrvatska.

Gospodin kotarski povj. Luković je ponovno izjavio, da je princip ovog društva, da služi svakog člana u onom jeziku, koji je njegov kućni jezik i da poštuje prava svačija, da o tome nema ni govora, te je istaknuo, da kad bi prijedlog bio prihvaćen, da bi bio štetan, jer da bi time bilo skopčano zakašnjenje, prouzročeno od ponovnog podastrenja na potvrdu pravilnika c. kr. namjesništvu, koje je pročitani pravilnik već odobrilo. Predlagatelj Vitanović prima na znanje izjavu gosp. Lukovića, moli da njegov prijedlog bude protokoliran ujedno sa podatim odgovorom gosp. Lukovića, a da ne osujeti rad Crvenog Krsta i da se poluči čim skorije djelovanje ove podružnice, izjavljuje, da prijedlog za popunbu društvenog pravilnika ustiže.

Pogovora radi, da se imenuju odbornici, gosp. Luković prekida skupštinu za 10 časaka. Kad je prijerečeni ponovno otvorio skupštinu, gosp. načelnik dr. Kurelić predlaže, da se izaberu slijedeći odbornici: Luković Frane, c. kr. uprav. kotarskog poglavarstva, Karlavaris Ernst, c. kr. kot. povjer., Kos Ivan, c. kr. školski savj. i uprav. Družbine gimnazije, Dellapiccola Pio, upravitelj zemaljske realne gimnazije, dr. S. Kurelić, gradonačelnik, dr. Kosto Kostantini, predsjednik gradskog upravnog vijeća, Don Ante Kalac, župnik dekan, prof. Don Valerijan Monti, Vitanović Šimun, c. kr. dir. pisarne Aur. Luda, Peručić Ernst, c. k. sudac. Postavljena na glasovanje prijerečena listina, bila je jednoglasno prihvaćena, našto se je gospodin Luković i hrvatskom i talijanskom jeziku zahvalio te je preporučio nadošlim i odsutnim, da se zauzmu za stvar e da se pomogne zadaći Crvenog Krsta. Diže skupštinu i moli izabrane odbornike da ostanu za sastav pojedinih odborskih časti.

Pošto su se odbornici sastali, isti su u smislu pravilnika za trajanje rata sa svoje strane nadopunili broj odbornika sa imenovanjem gosp. c. kr. gradj. savjetnika Dejaka, inž. Ernesta i sveštenika prof. dra Kevića Mate.

Nakon debate, prešlo se je na izbor pojedinih lica upravnog odbora, te su bili izabrani: Gosp. Luković Fran, predsjednik; župnik dekan Ante Kalac, potpredsjednik; Šimun Vitanović, tajnik; prof. Monti, blagajnik, dok svi ostali odbornicima.

Ukinuće zemaljske realne gimnazije u Pazinu? Pišu nam iz Pazina 11. o. mj.: Jučer se je gradom prosuo glas, da je zemaljska upravna komisija u Poreču ukinula zemaljsku realnu gimnaziju u Pazinu i to ekonomskih razloga radi. U talijanskim krugovima vijest je učinila nepovoljan utisak. (Ta vijest odnašati će se valjda na jučer donešenu vijest o ukinuću zemaljskog liceja u Puli. — Op. Ur.)

Razne Vijesti.

Nikolaj Nikolajević predao caru molbu za otpust? Napredovanje turske ofenzive do Kermanšaha naišlo je u Rusiji na ozbiljno razmišljanje. U petrogradskim vojnim krugovima vlada pesimističko raspoloženje, te se vrlo lošo prosudjuje položaj na frontama protiv Turske. Veliki knez Nikolaj Nikolajević vrlo je ozlovoljen, da se nije slušalo njegove savjete i prosvjedovanje protiv velikoga odašiljanja ruskih četa s kaukaske na galicijsku frontu. To je nezadovoljstvo poraslo kod njega i stoga, što se svi zahtjevi Brusilova na dvoru uvažuju, a to je bio glavni povod, da je predao caru svoju molbu za otpust. Car je molbu odbio, dok je Nikolajević u drugoj brzojavci na cara svalio za sebe svaku odgovornost za sve daljnje dogodjaje.

Zimski rat? Prema pisanju pariških i milanskih dopisnika u švicarskim listovima, ne čine se ni u Italiji niti u Francuskoj nikakve pripreme za treći zimski rat.

Ustrajnost Nijemaca pobjedjuje. Neki engleski ranjeni časnik koji je stigao u London, rekao je kod opisivanja strašnih borba u engleskoj ofenzivi: Požrtvovanje i ustrajnost Nijemaca triumfiraju nad topničkom pripremom, nad napadajima sa plinovima i nad svima pomočnim sredstvima moderne ratne tehnike.

Antantina ofenziva na Balkanu. Prema solunskom listu „Macedonia“ izjavio je general Sarrail, da ne će antantina ofenziva na Balkanu započeti tako dugo, dok ne bude demobilizacija grčke vojske u cjelosti provedena.

Kandidati Venizelosove stranke. Venizelosova je stranka zaključila da je stranka zaključila, da postaviti svoje kandidate u svim izbornim kotarima. Da bude izbor samog Venizelova osiguran, bit će proglašen kandidatom u devet kotara.

Jedan izmedju glavnih ciljeva Francuza. Berlinska „Tägliche Rundschau“ donosi: „Times“ javlja, da je zauzeće Peronnea jedan od glavnih ciljeva Francuza u sadanjim bojevima. Jer su zauzeli Flancourt, odaljeni su od Peronnea samo jošte 5 kilometara. Uslijed gubitka Flancourta postao je položaj za Nijemce težak, jer im preostaju samo tri dovozne ceste s juga, a i te su izložene vatri francuske artiljerije. Sve je ovisno o tome, kako će ispasti bojevi kod Assevillersa i Estrée-a.

Holandski glas o militarizmu. Bivši holandski ministar predsjednik Knyper piše u „Standard-u“ podulji članak o militarizmu. Izmedju inoga veli: Kako se samo može tvrditi, da Engleska ima dužnost, da se stara za svoju sigurnost na moru, kad se Njemačkoj predbacuje, što se stara za svoju sigurnost na kopnu. Flotnim militarizmom u Engleskoj dotjerano je mnogo dalje nego vojnim militarizmom u Njemačkoj.

Pretplatnicima do znanja!

Svim onim pretplatnicima, koji nijesu platili pretplatu za prošli mj. lipanj, sa 14. o. mj. obustaviti ćemo šiljanje lista.

UPRAVA.

KINO

Crvenog križa

ULICA SERGIJA BROJ 34.

Danas novi raspored!

Okupani mišić

vesela igra u 3 čina.

Uvrijedjena telefonistkinja.

Vesela igra.

Sascha-Mester tjedan

786

Ratni izvještaji sa svijuh fronta.

Neprekidne predstave.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo promijeniti raspored.

ULAZNINA: I. prostor K 1·—; II. prostor 40 fil.

Uči se može kod svake slike.

Ljekarna sv. Cirila i Metoda u Pazinu

traži

ljekarničkog asistenta,

eventualno vježbenika sa maturom ili 6 razr. gimnazije, poznavajući hrvatski, po mogućnosti i talijanski jezik. Pobliže upute daje ista ljekarna. 62

Hrvati i Hrvatice sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda!